

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

וארא

◆◆◆

שנת

תשפ"ג

◆◆◆

גליון 187

"חסד..."

נתחייב ח"ו עונש גיהנם עבור עונותינו, אינו נענש ביום השבת, דנחשב לאיש ההוא זמן שבת "מעת שהתחיל להתעסק בצרכי שבת" ומגין עליו זכות שבת עכ"ל. זאת אומרת, שאם מתחיל את ההכנות, ביום שישי בבוקר, מאותה שעה כבר יוציאו אותו מהגיהנום. ואמר רבינו דאחרי שהסכים החפץ חיים לפסק זה של אותו גדול הדור, ממילא כך פוסקים בשמים.

קביעות "בהל' שבת"

[ודרך אגב, ה' מוסיף רבינו בענין זה, דגם מי שלומד הלכות שבת "בקביעות", באותו זמן לא יהי' לו גיהנום. והי' אומר קל וחומר, אם בשביל הכנת "הקוגל" מוציאים אותו מגיהנום, כל שכן הכנה רוחנית, שלומד את ההלכות, לידע האיך לשמור שבת כראוי, בודאי שאותו זמן לא יהי' לו גיהנום. וכמה פעמים סיים ואמר, כאשר ב"ה יש לנו קביעות כל יום חצי שעה לפני מעריב, ללמוד מ"ב הל' שבת, בחצי שעה זו, כל יום לא יהי' למשתתפי השיעור - גיהנום...]

מעלה דרגת "השכינה"

ונחזור לענין "עשיית חסד", ומתחילה נביא משפט נשגב, מתוך מכתב, שכל רבינו לארגון הנפלא "בוני עולם". בכך יש להתעורר להרבות מצוות, ובפרט חסד בין חסד גשמי ובין חסד רוחני מעלה את דרגת השכינה בעולם, ויש אפשרות להתקיים בו אבוא אליך וברכתך. ויתן השי"ת שרבים יתפקדו לטוב בבנים ולהזדווג בזיווגים הגונים, ויה"ר שיתרבו מאד הטוב והחסד לבני עם סגולתו. ע"כ.

"תורה וחסד" כל הכלים שלנו

כמו כן דיבר רבינו בגודל "כח עשיית חסד", [בשנת תשס"א, בישיבת ראדן נתניה].

וכך אמר: כל אחד יודע שהמצב של כלל ישראל כיום צריך מאד רחמי שמים, מכל הבחינות! הן מצד האויבים, שכמעט לא עבר יום שלא הי' בו איזה פיגוע, והן מצד תאוונות דרכים, שכמעט יום יום יש עשרות אסונות גדולות מאד. וגם חוץ מזה מחלות שונות, מה שלא היה כ"כ הרבה עד עכשיו, היום אנשים צעירים משאירים אלמנות משאירים יתומים. ולהיפך אמהות משאירות הרבה ילדים בצעירותם. נורא ואיום המצב! ממש העולם בוער!

ובכל זאת אנשים לא מרגישים את הצורך הגדול להתחזק, הרי תובעים משהו מן השמים! זה לא סתם! אמנם אי אפשר לנו לדעת מה תובעים, אם היה נביאים הם היו אומרים מה שרוצים מאתנו, אבל לנו אין נביאים, אך בכל זאת כל אחד יודע שהמצב אומר משהו. תובעים מאתנו! מה תובעים אנחנו לא יודעים, אבל זה מה שברור שהדבר העיקרי מה שיש, זה "תורה וחסד"... והרחיב להסביר, שכל אחד חושב מה זה נוגע אלי...

מתבטלים "כל הצרות"

כאשר אנו נמצאים בפרשיות יציאת מצרים, כדאי לראות דבר קדשו של מרנא החפץ חיים זצוק"ל בספרו "אהבת חסד", [מהגלמוד בימים אלו בסדר "ישיבה על קברו"]. וז"ל (בפרק י"ד) אחרי שמרחיב בחובת גמ"ח, ושראו לכל אי ואי, להחזיק גמ"ח, אפי' קטן מאד.

מסיים ואומר: ומה טוב היה אם זה הענין הי' מתפשט בעמנו, עם קדוש, שכולם יזדרזו למצוה זו, ועל ידי זה היה נתמלא כל העולם כולו במדת החסד, וממילא היו "מתבטלים כל התלאות וכל הצרות מן העולם".

ולדעתי זהו כונת מאמרם בתנא דבי אליהו (רבה פכ"ג) כשהיו ישראל במצרים, נתקבצו כולם וכו' וכתרו ברית יחד לגמול חסד זה עם זה. מה שאמר "כתרו ברית יחד", היינו שכל הכלל כולו, בין העשירים ובין הפחותים מהם, ראו כל מה שביכולתם לגמול חסד זה עם זה.

וזה מדת החסד שהי' ביניהם, אחד מן הדברים שסיבב את הגאולה לישראל, וכמו שהבאתי לעיל וכו', המקום ברחמי יחזקנו למדה הקדושה הזאת, ונזכה עי"ז לכל טוב בזה ובבא, עכ"ל הטהור.

הנה לנו דברים ברורים, מפה קדשו של הח"ח, שעי"ז היו "מתבטלים כל התלאות וכל הצרות מן העולם".

פסק "בשמים"

והי' אומר רבינו שכל מה שהחפץ חיים פסק כאן, נקבע לפסק הלכה בב"ד של מעלה.

והי' מספר ע"ז מעשה נורא. שמרן הח"ח צ"ל לא רצה בשום אופן להיות "רב", אך פעם אחת נסע הרב של ראדן מהעיר, ובלית ברירה הסכים הח"ח למלא את מקומו. [ואחרי "יום וחצי" כמדומני שאמר, התפטר, מסיבה מסוימת].

ובאותם ימים, התגלה בעיירה קצב שמכר רח"ל נבילות וטריפות בחזקת כשר, וקנסו הח"ח לתת פוד נרות לבהכ"נ.

לאחר זמן נסתלק אותו קצב לבית עולמו, ובא בחלום לחפץ חיים, ושאל אותו האם מה שהורה לי הרבי לתת פוד נרות, הי' בתורת קנס או כפרה? השיב לו הח"ח שזה הי' בתורה קנס.

התחיל הקצב לבכות, ואמר שכשבאו להענישו בב"ד של מעלה, טען שכבר נתכפר לו עפ"י מה שהורה לו הח"ח, ואמרו לו שזה הי' רק קנס, ולא לכפרה, אך נתנו לו רשות לרדת ולשאול את הח"ח. ועכשיו שהרבי אומר שזה הי' רק קנס, מה תהא עליי...?

אמר לו הח"ח מה אעשה, אני לא אמרתי שזה הי' "לכפרה". רואים שאם הח"ח הי' פוסק כאן בעולם, שזה "כפרה", זה הי' מועיל לו בב"ד של מעלה.

פסק "להוציא מהגיהנום"

וכך הי' אומר רבינו, על מש"כ הח"ח בספרו שם עולם, (ח"א פרק ד') וז"ל ושמעתי בשם גדול הדור אחד, שאמר לפי מה שידוע מחז"ל דמי ששומר שבת בעוה"ז, אז גם שם אפילו אם

ואמר, ומה שמאד צריך להתחזק, הרי זה ידוע שרק בזכות התורה, מה שנתרבו - ברוך השם - בארץ ישראל לומדי תורה, כן ירבו עוד, הזכות הזה מגין.

גם יש חסד, יש היום ב"ה בכל העיירות הרבה אירגוני חסד, מה שאף פעם לא הי' כ"כ הרבה. יש גמחים ממש על כל דבר! וחסד בכל מיני אופנים, מה שאנשים עושים, זה כל הכלים שלנו. אז מה שיותר יתגברו, יותר יתחזקו בזה, אין שום ספק! שבזה הקב"ה יכול להציל אותנו, ובודאי הוא יכול להציל אותנו בכל אופן. אלא שהזכות הזו יכולה להגן, ע"כ.

הערה למכת "דבר"

בספר משאת המלך עה"ת להגאון המופלג ר' שמעון מ. דיסקין זצ"ל דן אם במכת דבר, שלא מת כל הנמצא בבית, הועיל למצרים דין "לבד".

ואמר ע"ז רבינו דלכאו' בעכו"ם אין דיני לבד, כמו שאין שיעורין בעכו"ם, ולכן חייב על פחות מכזית. וכן לפני מתן תורה עדיין לא נתחדשו דינים אלו.

לזכר עולם יהי צדיק

בימים אלו הי' היארצייט, לאותו גאון וצדיק מקים עולה של תורה, בדרום הרחוק, שהפריח את שממת הנגב, מרן רבי יששכר מאיר זצ"ל. ונביא את דברי רבינו, שאמר בימי השבעה, בישיבתו הק' בנתיבות.

הגמרא אומרת שכשדנים בן אדם, אם הוא אומר הייתי עני לא יכולתי לעבוד את ד', העניות גרמה לי, אומרים לו כלום הייתי עני יותר מהלל הזקן?

הלל הזקן הרי יודע כל אחד את הסיפור, שלא היה לו לשלם לשומר להיכנס לבית המדרש, ועלה על הגג כי רצה לשמוע את השיעור, וזה היה בחורף, וירד עליו שלג, עד שממש לא ראו כבר שיש בן אדם, פתאום ראו שיש בן אדם, הורידו אותו וחיממו מים, וזה היה בשבת, ואמרו ראוי זה לחלל עליו את השבת, ובעצם כל יהודי צריך לחלל עליו שבת, אבל ככה אומרים קל וחומר, שהאיש הזה ראוי לחלל עליו שבת להציל אותו. אם כן רואים שבן אדם לא יכול להגיד תירוץ הייתי עני.

אותו הדבר הגמרא אומרת אם אחד עשיר, יגיד גם כן שמטריד אותו כל מיני טרדות - העשירות, צריך לעשות זה צריך לעשות זה, אומרים לו כלום הייתי יותר עשיר מרבי אליעזר בן חרסום? הוא היה עשיר ובכל זאת היה עובד ד', היה תנא גדול רבי אליעזר בן חרסום.

ואותו הדבר אם אחד אומר טענה אחרת, אומרים לו שיראה את יוסף הצדיק שהוא הי' יכול לעמוד בניסיון גדול מאד, ככה אומרים לכל אחד.

וזה היה בזמן הגמרא, תנאים ואמוראים, אנחנו בדור שלנו לכאורה כל כך קטנים, האיך אנחנו יכולים להשוות את עצמינו להלל הזקן, לרבי אליעזר בן חרסום, ליוסף הצדיק, כאלה אנשים גדולים מאד.

הגמרא אומרת במקום אחר אם ראשונים כמלאכים או כבני אדם, אם ראשונים כבני אדם או כחמורים, כחמורים! בדורות שלנו ממש כמו חמורים... לגבי הדורות הקודמים כמו חמורים.

אם כן האם אנחנו יכולים לדמות אליהם?

אבל מצינו ראינו שהקב"ה מראה לנו בדור שלנו גם כן, אנשים שהיו כל ימיהם בעל יסורים, "כל ימיהם בעל יסורים" נוראים! ומה עשה, עד כדי כך יכול לעשות. רואים שאין תירוץ, כל אחד יכול לעשות, אפילו בעל יסורים, אפילו עני, אפילו עשיר, כי אין שום תרוץ. זה מה שאנחנו רוצים להגיד.

הקב"ה יעזור שיהי' בלע המות לנצח שלא יקרה כאלה אסונות, אבל לדעת שאפשר ללמוד, ולראות כמה זה גדול, אפילו בעל יסורים אין לפטור את עצמו, אפילו בעל יסורים גדול.

הקב"ה יעזור שלא יהיה חס ושלום בכלל יסורים, ויהי' רק טוב, אבל מה שצריך לדעת שכל אחד צריך לפעול בשביל עבודת ה' להגדיל תורה ולהאדירה. ע"כ.

נפש "נקיי" וצדיק

ומענין לענין באותו ענין, נזכיר לטובה את יקירנו הדגול הבה"ח חיים בן ציון זצ"ל בן יבלחט"א ידידנו הגאון ר' אברהם צבי טויב שליט"א שהיארצייט שלו, בשבוע הקרוב [ב' שבט], ורק בזכותו זכינו לגליונות "פרי חיים" וההמשך ב"עטרת תפארת", אחרי שאמר רבינו שיש לעשות לעילוי נשמתו הטהורה.

וככל הדברים הנ"ל שאמר רבינו על "בעל יסורין", יש לתרגם גם עליו, שתכלה היריעה מלספר גודל מסירות "נפשו" לכל תפילה, וכל דבר טוב.

תהא נשמת הצדיקים צרורה בצרור החיים, ותעמודנה לנו זכויותיהן העצומות, שנזכה לגאולה האמיתית בב"א.

השמטה

בשבוע שעבר, על מרן בעל האמרי משה זצוק"ל, צריך להוסיף, ישיבה קטנה נוספת ברשת הענק של מוסדות "ארחות תורה", בשם "אמרי משה" בעיר ירושלים.

"אוהבים דבריה"

קוגל רותח, ואבן הר סיני

שני דברים שעלו על השולחן, בקידושא רבה לנוכדתנו ת. תח" בת הרב יוסף אברהם שליט"א א' מצוי שמביאים קוגל "רותח", ומניחים בצלחת גם מלפפון חמוץ.

יש לדון אם אין חשש בישול, כשנוגע הקוגל במלפפון, היות והקוגל הוא דבר "גוש" ומבשל אף בכלי שני, והמלפפון איננו מבושל.

ב' כאשר הזכיר מחותני היקר הגאון ר' אברהם דב שולמן שליט"א את פלאי הבריאה, שיש באבני הר סיני, שיש בהן ציור "הסנה", וככל ששוברים את האבן, נראה שוב ציור הסנה. הגני מעתיק מש"כ ע"ז פעם בגליון פרי חיים.

כידוע שהאבנים שנחצבו מהר סיני יש עליהם צורת הסנה, וזה דבר פילאי מאד, ומובא באגרות הרמב"ם והאר"ך בזה ר' יעקב עמדין שעשה את זה הקב"ה כדי להראות שחוקק בבריאה מתן תורה, וע"י ההתבוננות באבנים אלו באים לידי מצוה של זכירת מתן תורה. ומטעם זה יש שרצו להראותם ביום טוב של שבועות, יום מתן תורה.

אך אמר מרן שהאבן היא מוקצה, דהא אין בה שימוש, והוי מוקצה מחמת גופו ככל האבנים, ממילא יש להיזהר שלא ליטלה ביז, רק לראותם בלבד.

לתרומות והנצחות ניתן לתרום בנדרים פלוס ע"ש אוצרות פרי חיים או מספר הטלפון 03-763-0585 קוד 1979 - שלוחה 4 להערות והארות ולקבלת הגליון ניתן לפנות למייל - s31626532@gmail.com

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרישת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה, ע"י יבדלח"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.